

Αθήνα, 15 Ιουλίου 2024

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τον κ. Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

ΘΕΜΑ: «Να σταματήσει η παροχή εγγυήσεων του Δημοσίου σε τιτλοποιήσεις κόκκινων δανείων των συστημικών και μη τραπεζών»

Με το νόμοⁱ 4649/2019 η κυβέρνηση προχώρησε στην παροχή εγγυήσεων σε τιτλοποιήσεις μη εξυπηρετούμενων δανείων που έχουν χορηγηθεί από τις συστημικές τράπεζες στο πλαίσιο του προγράμματος Ηρακλής I & II.

Το 2023 το πρόγραμμα Ηρακλής I & II επεκτάθηκε με το Ηρακλής III βάσει του νόμουⁱⁱ 5072/2023 οπότε και η επιπλέον παροχήⁱⁱⁱ εγγυήσεων ύψους 2 δις ευρώ.

Στην πράξη οι συστημικές τράπεζες σε συνεργασία με την κυβέρνηση και την έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδας μετέφεραν τα κόκκινα δάνεια τους στα κερδοσκοπικά funds του εξωτερικού και αυτά ανέθεσαν την είσπραξη των απαιτήσεων στους servicers. Το ελληνικό δημόσιο παρέχει εγγυήσεις για το μέρος των κόκκινων δανείων με χαμηλό ρίσκο εισπράττοντας μικρή προμήθεια με βάση τα CDS αποτιμημένα σε όρους αγοράς όπως καθορίστηκε στην απόφαση της ΓΔ Ανταγωνισμού την 10^η Οκτωβρίου 2019.

Στην περίπτωση κατάπτωσης των εγγυήσεων το Δημόσιο επιβαρύνεται άμεσα ενώ με το πρόγραμμα Ηρακλής καταγράφει ζημίες από την απώλεια φόρων. Επιπλέον η κυβέρνηση έκανε δώρο στα funds και την κυριότητα των ακινήτων. Δηλαδή στην περίπτωση κατάπτωσης εγγυήσεων το κράτος καταβάλλει το ποσό της εγγύησης αλλά το ακίνητο^{iv} παραμένει στην συστημική τράπεζα ή στην εταιρεία ειδικού σκοπού στην οποία είχε μεταβιβασθεί το δάνειο.

Ο τρόπος αυτός επίλυσης του προβλήματος των κόκκινων δανείων με την μεταβίβασή τους στα funds υπήρξε κερδοσκοπικός μεν για τις συστημικές τράπεζες, τα funds και τους servicers αλλά καταστροφικός για τους δανειολήπτες. Στην πράξη η παροχή εγγυήσεων του Δημοσίου στα funds υπάρχει ως κίνητρο για να εκπλειστηριάζουν ακίνητα με συνοπτικές διαδικασίες αλλιώς το κράτος θα πρέπει να καταβάλλει την εγγύηση. Ιδιαίτερα καταστροφικός υπάρχει για τους δανειολήπτες στεγαστικών δανείων και ειδικότερα αυτών πρώτης κατοικίας. Το σύνολο των κόκκινων δανείων τα οποία είναι υπό διαχείριση από τους servicers ανήλθαν τον Μάρτιο του 2024 σε 70 δις ευρώ με τα στεγαστικά δάνεια να αφορούν τα 21,9 δις ευρώ εξ' αυτών.

Λύσεις εναλλακτικές (*) υπήρχαν και διατυπώθηκαν από οικονομολόγους σε αρθρογραφία τους ενώ άλλες κατατέθηκαν ως προτάσεις νόμου τις οποίες η κυβέρνηση αγνόησε. Μια προτεινόμενη λύση είναι η δημιουργία ενός κρατικού οργανισμού ο οποίος θα αγόραζε τα κόκκινα δάνεια -και βέβαια τα στεγαστικά σε προτεραιότητα- ώστε κανένας Έλληνας πολίτης να μην χάσει την οικία του. Ο οργανισμός αυτός θα προχωρούσε άμεσα σε διαγραφή των καταχρηστικών πανωτοκίων, προμηθειών και έξτρα χρεώσεων των τραπεζών, θα έδινε την δυνατότητα στον δανειολήπτη να πληρώνει μια μηνιαία δόση ανάλογα των δυνατοτήτων του, η κυριότητα του ακινήτου θα παρέμενε στον ιδιοκτήτη ενώ η ρύθμιση εξόφλησης δόσεων θα ήταν μακροπρόθεσμη. Σχετική τροπολογία σε ένα άλλο πλαίσιο και ως πρώτο βήμα είχε καταθέσει και η ΝΙΚΗ αλλά επίσης αγνοήθηκε από την κυβέρνηση.

Ο Υπ. Οικονομικών κος Κ. Χατζηδάκης όχι μόνον επιμένει στην επιλογή να πλουτίζουν οι τράπεζες και τα funds αλλά σύμφωνα με δηλώσεις του θα υπάρξει ακόμη μια επέκταση του ποσού των εγγυήσεων κατά 500 εκατομμύρια ευρώ για την περαιτέρω διευθέτηση των κόκκινων δανείων. Σύμφωνα με δημοσιεύματα^v στόχος της επέκτασης παροχής εγγύησης στο πλαίσιο του Ηρακλή είναι να καλυφθούν και τα δάνεια μη συστημικών τραπεζών^{vi} όπως της Attica Bank και Παγκρήτιας Τράπεζας. Ήδη σύμφωνα με τον ΟΔΔΗΧ οι εγγυήσεις^{vii} του Δημοσίου για το πρόγραμμα Ηρακλής έχουν ανέλθει σε Ανεξόφλητο Εγγυημένο υπόλοιπο την 31.3.2024 ποσού 17,012 δις ευρώ ενώ νέες εγγυήσεις προέκυψαν από 1.1.2024 έως 31.3.2024 ύψους 502,6 εκατομμυρίων ευρώ.

Ερωτάται ο αρμόδιος Υπουργός :

A. Το Υπ. Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών έχει απευθύνει αίτημα ή σχεδιάζει να απευθύνει προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αύξηση του ποσού των εγγυήσεων του Δημοσίου στο πλαίσιο του Προγράμματος Ηρακλή; Ποιο θα είναι το επιπλέον ποσό παροχής εγγυήσεων του Δημοσίου για τα κόκκινα δάνεια των servicers;

B. Έχει σχεδιάσει ενέργειες το Υπ. Οικονομικών για να εξαιρεθούν από τις εγγυήσεις προς τους servicers τουλάχιστον τα κόκκινα δάνεια της Attica Bank και της Παγκρήτιας τράπεζας (ώστε να αποφευχθούν οι πλειστηριασμοί) τα οποία αφορούν σε στεγαστικά δάνεια και ειδικότερα αυτά της πρώτης κατοικίας;

Γ. Η κατάπτωση μέρους των εγγυήσεων του Δημοσίου δεν θα επιβαρύνει ισόποσα το δημόσιο χρέος μειώνοντας ταυτόχρονα τα ταμειακά διαθέσιμα; Είναι βέβαιη η κυβέρνηση πως δεν θα εκπέσει κανένα ποσό από τις συνολικές εγγυήσεις του προγράμματος Ηρακλή άνω των 17,5 δις ευρώ;

Δ. Θα αξιολογήσει μια εναλλακτική πρόταση διαχείρισης των κόκκινων δανείων το Υπ. Οικονομικών στο σχήμα της ανωτέρω πρότασης (*) δεδομένου ότι η αξία^{viii} των στεγαστικών δανείων ανέρχεται σε 21,9 δις ευρώ και αυτά που αφορούν σε πρώτη κατοικία σε πολύ λιγότερα;

Άλλωστε οι συστημικές τράπεζες ανακεφαλαιοποιήθηκαν με 47 δις πλέον των τόκων επιστρέφοντας^{ix} στο ΤΧΣ μόνον 3 με 4 δις ευρώ, κάνουν χρήση του αναβαλλόμενου φόρου των 19 δις ευρώ (δηλαδή δεν καταβάλλουν φόρους), κερδοσκοπούν από το μεγάλο περιθώριο επιτοκίου μεταξύ καταθέσεων και χορηγήσεων, κερδοσκοπούν με τις προμήθειες και καταγράφουν υπερκέρδη (3,6 δις το 2022, 4,4 δις ευρώ το 2023).

Ο ερωτών Βουλευτής

Δημήτριος Νατσιός

Βουλευτής Α΄ Θεσσαλονίκης

Πρόεδρος Κοινοβουλευτικής Ομάδος ΝΙΚΗ

ⁱ ΦΕΚ 206/Α'/2019 «Πρόγραμμα παροχής εγγύησης σε τιτλοποιήσεις πιστωτικών ιδρυμάτων»

ⁱⁱ ΦΕΚ 198 Α/4.12.2023

ⁱⁱⁱ Άρθρο 107 Παροχή εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου – Τροποποίηση παρ. 1, 3 και 4 άρθρου 6 ν. 4649/2019

^{iv} (Παράρτημα Γ2 – παραίτηση από προνόμια ν.4649/2019).

^v <https://www.newsbeast.gr/financial/arthro/11077905/epektasi-tou-irakli-gia-peraitero-meiosi-ton-kokkinon-daneion-mikri-paratasi-sto-iris>

^{vi} <https://www.mononews.gr/trapezes/iraklis-3-tha-chriasti-epektasi-ton-engiiseon>

^{vii} Δελτίο Δημοσίου Χρέους, Μάρτιος 2024

^{viii} Ανάλυση Δανείων υπό διαχείριση από τις Εταιρίες Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια και Πιστώσεις (ΕΔΑΔΠ) της Τράπεζας της Ελλάδος

^{ix} «Η Αθέατη πλευρά του φεγγαριού: οι αρνητικές επιπτώσεις της αποεπένδυσης του ΤΧΣ από το ελληνικό τραπεζικό σύστημα», ΚΕΠΕ, Απρίλιος 2023, Γιώργος Μπερτσάτος, Κωνσταντίνος Λοΐζος